

EMD-bulletin

– nytt fra menneskerettsdomstolen i Strasbourg

Nr. 1 År 2020 Dato 19. februar Utgiver Norsk senter for menneskerettigheter

Siden forrige EMD-bulletin er det blitt avsagt tre avgjørelser mot de nordiske landene. Ett avvisningsvedtak i en svensk sak, samt to dommer mot Norge.

Under følger sammendrag av én av to barnevernsdommene mot Norge. Følg lenken opplistet under for å komme til Lovdatas database med sammendrag av alle de norske barnevernsdommene. Inkludert er også en dom mot Romania om forbudet mot gjentatt straffeforfølgning. Dommen er fra sommeren 2019, men er blitt løftet opp til Key case-nivå.

Månedens utvalgte: CASE OF MIHALACHE v. ROMANIA

Dato: 08/07/2019 **Saksnummer.:** 54012/10

Viktighetsnivå: Key case

Artikler: 41, P7-4

Konklusjon: Krenkelse av Protokoll 7 artikkel 4 - Rett til ikke å bli stilt for retten eller straffet to ganger-{generell} (Protokoll 7 artikkel 4 – Gjenåpning av sak. Grunnleggende feil ved rettergangen-Domfellelse - Straffbar handling). Ikke-økonomisk skade - tilkjent (Artikkel 41 – Ikke-økonomisk skade. Rimelig erstatning)

Saken omhandler:

Saken handler om hvorvidt det utgjorde krenkelse av forbudet mot gjentatt straffeforfølgning i Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4 at en person først ble ilagt en administrativ bot («administrative penalty») og deretter straffedømt for det samme forholdet.

Fakta:

Klageren er en rumensk mann som i mai 2008 ble stanset i en rutinemessig trafikk kontroll. Klageren ble bedt om å gjennomføre en alkotest og avla en utåndingsprøve. Ettersom testen ga politiet grunn til å tro at klageren hadde kjørt bil i ruspåvirket tilstand, ble klageren bedt om å bli med til et lokalt sykehus for å avgi en blodprøve for å måle alkoholkonsentrasjonen i blodet. Klageren nektet.

I juli 2008 opprettet påtalemyndigheten en straffesak og begynte etterforskning av klagerens manglende bistand til å oppklare saken. I et avhør tilsto klageren at han hadde kjørt bil i alkoholpåvirket tilstand, og at han hadde nektet å avlegge blodprøve. Påtalemyndigheten kom likevel til at handlingene som var begått ikke var tilstrekkelig samfunnsmessig alvorlige til at de var straffbare. Straffesaken ble henlagt og det ble samtidig utstedt en administrativ bot på 250 euro. Klageren betalte boten i august samme år.

I januar 2009 besluttet en overordnet enhet i påtalemyndigheten å gjenåpne klagerens straffesak. Klagerens manglende samarbeid i forbindelse med trafikk kontrollen og hans etterfølgende tilståelse tilsa ifølge den overordnede påtaleenheten at klageren utgjorde en fare for samfunnet, og at han sommeren 2008 var blitt ilagt en administrativ bot på feilaktig grunnlag. Klageren ble tiltalt for brudd

Norsk senter for menneskerettigheter

Redaktør **Jan Erik Helgesen**

Kompilasjon og redaksjonsassistent **Mahrukh Mahmood og Marie Skjervold**

Kontakt & abonnement cathrine.kullgreen@nchr.uio.no

på en nasjonal straffebestemmelse (Government Emergency Ordinance no. 195/2002 on road traffic nummer 87) og ble dømt til ett års betinget fengsel i november 2009.

Klageren anket dommen forgjeves, først til en distriktsdomstol og videre til en anke-domstol. Spørsmålet om ne bis in idem-prinsippet ble drøftet, men klageren fikk ikke medhold i at straffen var i strid med Konvensjonens forbud mot gjentatt straffeforfølgning.

Klageren brakte saken inn for Domstolen i september 2010.

Anførsler:

Klageren anførte at han var blitt straffet to ganger for det samme forholdet, i strid med Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4 § 1. Videre anførte han at gjenåpningen av straffesaken i 2009 hadde funnet sted i strid med kriteriene som følger av Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4 § 2.

Staten imøtegikk klagerens anførsler. Staten anførte at gjenåpningen av straffesaken i 2009 og domfellelsen i 2010 ikke var i strid med ne bis idem-prinsippet om forbudet mot gjentatt straffeforfølgning, ettersom gjenåpningen måtte vurderes som en parallellforfølgning i tråd med Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4 § 2.

Domstolens vurderinger:

Domstolen åpnet med å redegjøre for Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4 og fremhevet at artikkelens ufravikelighet indikerer at garantien mot gjentatt straffeforfølgning må regnes for å utgjøre en grunnleggende rettssikkerhetsgaranti i Konvensjonens system.

Domstolen tok utgangspunkt i § 1 i Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4 som hjemler ne bis idem-prinsippet. Ordlyden tilsier at prinsippet bygger på tre hovedkomponenter. For det første må de to omgangene med forfølgning eller sanksjoner ha innebåret straffeforfølgning i tråd med Konvensjonens ordlyd «criminal». For det andre må begge forfølgningene omhandle det samme faktum. For det tredje må behandlingen i den andre saken innebære en gjentatt straffeforfølgning («duplication of the proceedings»).

1. Var 2008-forfølgningen å regne som en «straffesak»?

Ved vurderingen av om illeggelsen av et den administrative boten i 2008 innebar en strafferettslig reaksjon, så Domstolen hen til tre momenter.

Det første momentet Domstolen vektla, var klassifikasjonen av boten i nasjonal rett. Domstolen viste til at den nasjonale bestemmelsen for reaksjoner på manglende samtykke til blodprøve i trafikktilfeller, var opplistet under kapittelet «offences and penalties». Domstolen konstaterte at det forelå enighet mellom partene om at denne bestemmelsen, til tross for at den ikke var plassert i straffeloven, var å regne som del av rumensk straffelovgivning.

Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4

Right not to be tried or punished twice

1. No one shall be liable to be tried or punished again in criminal proceedings under the jurisdiction of the same State for an offence for which he has already been finally acquitted or convicted in accordance with the law and penal procedure of that State.

2. The provisions of the preceding paragraph shall not prevent the reopening of the case in accordance with the law and penal procedure of the State concerned, if there is evidence of new or newly discovered facts, or if there has been a fundamental defect in the previous proceedings, which could affect the outcome of the case.

3. No derogation from this Article shall be made under Article 15 of the Convention

Det andre momentet Domstolen vektla, var straffebudets art. Hensynet bak bestemmelsen, nemlig beskyttelse av blant annet liv og eiendom, ble trukket frem og vurdert som sammenfallende med strafferettens formål for øvrig.

Det tredje momentet Domstolen vurderte, var alvorligheten av sanksjonen som ble ilagt. Domstolen kom til at det ikke var avgjørende at de nasjonale myndighetene hadde betegnet boten som en administrativ sanksjon, ettersom sanksjonen hadde et straffende og avskrekkende formål («punitive and deterrent purpose»), og dermed må regnes å tilsvare en straffesanksjon.

Domstolen konkluderte etter dette med at boten som ble ilagt klageren sommeren 2008 innebar at klageren måtte regnes for å ha blitt straffet i en «straffesak» i henhold til Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4. Videre ble det konstatert at illeggelsen av en fengselsstraff sommeren 2010 utvilsomt også utgjorde en «straffesak».

2. Spørsmålet om klageren var blitt straffeforfulgt to ganger for det samme forholdet? («idem»)

Den neste vurderingen knyttet seg til spørsmålet om forholdet klageren hadde blitt ilagt en bot for, var det samme forholdet som han to år senere ble dømt til fengselsstraff for. Domstolen begynte med å slå fast at med «samme forhold» menes et forhold som stammer fra identiske fakta eller hvor fakta i realiteten er de samme. Retten slo fast at dette var tilfelle i foreliggende sak. Domstolen viste til at begge sanksjonene knyttet seg til samme forhold, nemlig trafikkkontrollen og den etterfølgende nektelsen av samtykke til blodprøvetagning i 2008. De to beslutningene om å sanksjonere klageren bygget på samme faktum og anklage, og han var dermed «stilt for retten eller straffet to ganger» for det samme forholdet i strid med Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4.

3. Om behandlingen i den andre saken innebar en gjentatt straffefølgning? («bis»)

Til slutt vurderte Domstolen om det hadde funnet sted to parallelle eller gjentatte rettsprosesser. Retten til ikke å bli stilt for retten eller straffet to ganger må sees i sammenheng med uttrykket «allerede er blitt endelig frikjent eller domfelt».

Ettersom klageren og myndighetene var uenige om karakteriseringen av boten, åpnet Domstolen med å vurdere beslutningen av 2008. Domstolen viste til at ne bis in idem-prinsippet søker å beskytte den som «allerede er blitt endelig frikjent eller domfelt». Spørsmålet ble dermed om boten fra 2008 utgjorde en «endelig frifinnelse eller en domfellelse».

Ettersom et overordnet organ i påtalemyndigheten hadde anledning til å overprøve beslutningen fra 2008 og gjenåpne saken, kunne ikke saken anses endelig avgjort i henhold til nasjonal lovgivning. Imidlertid ble boten ilagt klageren med en klagefrist på tyve dager. I henhold til den nasjonale lovgivningen ble den administrative boten en rettskraftig beslutning dersom klageren ikke fremmet en klage innen utløpet av fristen. Spørsmålet for Domstolen ble dermed om adgangen til å gjenåpne en - for klageren - rettskraftig beslutning, måtte vurderes som et ordinært rettsmiddel som tilfredsstillende kravene til rettssikkerhet i tråd med Domstolens praksis. Domstolen kom til at klagerens manglende tilgang til alternative rettsmidler tilsa at boten etter utløpet av klagefristen måtte vurderes som «endelig avgjort» i tråd med Konvensjonens krav.

Domstolen gikk så videre til å vurdere spørsmålet om parallellfølgningen var i strid med Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4.

Domstolen påpekte at klageren teknisk sett ikke var blitt straffet to ganger for det samme forholdet, ettersom den første straffereaksjonen i forbindelse med gjenåpningen var blitt hevet, og han hadde fått mulighet til å kreve den betalte boten tilbakeført. Likevel slo Domstolen fast han var blitt utsatt

for to forfølgninger som knyttet seg til samme forhold, i strid med Konvensjonens protokoll 7 artikkel 4.

Domstolen viste til at Konvensjonens forbud mot gjentatt straffeforfølgning likevel, til en viss grad, tillater såkalt parallellforfølgning. Adgangen til parallellforfølgning er snever, men kan tillates dersom den andre forfølgningen involverer en gjenåpning av den første forfølgningen og prosessen tilfredsstiller kravene som følger av unntaksbestemmelsen i Konvensjonens protokoll 7 artikkel 4 § 2.

Domstolen gjennomgikk Domstolens praksis knyttet til forhold som kan tillate gjenåpning i tråd med Konvensjonen. Det ble vist til at myndighetene hadde argumentert for at gjenåpningen måtte tillates ettersom den første beslutningen om å kun ilegge klageren en administrativ bot måtte ses på som en «grunnleggende feil» i henhold til Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4 § 2, og at en gjenåpning av saken var nødvendig av hensyn til likebehandling av alvorlige lovbrudd. Til dette svarte Domstolen at disse hensynene ikke kunne leses ut av begrunnelsen for å gjenåpne saken i 2009. Ønsket om harmonisering og hensynet til likebehandling i trafikksaker kan uansett ikke innfortolkes som del av unntaksvilkåret om at det «i den tidligere rettergangen har vært en grunnleggende feil». Av beslutningen om å gjenåpne saken fant Domstolen ingen henvisning til et formål om å rette grunnleggende feil, men snarere et ønske om å vurdere saken på nytt for å kunne ilegge klageren en strengere straff.

Domstolen fant etter dette at myndighetenes begrunnelse for å gjenåpne saken ikke var i tråd med den den snevre adgangen til parallellforfølgning etter Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4 § 2.

Domstolen konkluderte med at det forelå en krenkelse av Konvensjonens Protokoll 7 artikkel 4.

CASE OF ABDI IBRAHIM v. NORWAY

Dato: 17/12/2019 **Saksnummer.:** 15379/16

Viktighetsnivå: 3

Artikler: 8, 8-1

Konklusjon: Krenkelse av Artikkel 8 – Retten til respekt for privatliv og familieliv (Artikkel 8-1 Respekt for sitt familieliv.

Saken omhandler:

Saken omhandler fratakelsen av en biologisk mors foreldrerett og innvilgelsen av samtykke til adopsjon til kristne fosterforeldres av et muslimsk barn i lys av Konvensjonens artikkel 8 og 9.

Fakta:

Klageren er en somalisk statsborger som i 2010 ankom Norge som seksten år gammel enslig mindreårig asylsøker, sammen med sin sønn født i 2009.

Klageren og sønnen ble i september samme år plassert på et familiesenter som etter få dager meldte inn en bekymringsmelding til Barnevernet. Meldingen gikk ut på at barnet under oppholdet på familiesenteret ville vært utsatt for livsfare dersom personalet ikke hadde vært til stede for å sikre ham. Barnevernet fattet samme dag et akuttvedtak om å midlertidig plassere barnet i et beredskapshjem med hjemmel i barnevernloven § 4-6.

Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker fattet i desember 2010 vedtak om omsorgsovertakelse og om plassering i fosterhjem, med hjemmel i barnevernlova § 4-12 og § 4-14. Barnet ble plassert hos en kristen familie. Vedtaket redegjør for lovens plikt til å hensynta barnets etniske, religiøse, kulturelle

og språklige bakgrunn, men kom til at hensynet til barnets egenart og behov for omsorg og opplæring i et stabilt miljø måtte vektes tyngre. Klageren ble innvilget rett til fire samvær i året av to timers varighet, under oppsyn. Klageren motsatte seg vedtaket og ba subsidiært om at barnet ble plassert hos hennes kusine eller hos en annen muslimsk familie.

Klageren gikk til søksmål og anførte at vedtaket om omsorgsovertakelse måtte kjennes ugyldig, men vedtaket ble opprettholdt i september 2011. Samværsretten ble utvidet med to ekstra samvær i året for å kunne ivareta kontakten med barnets kulturelle bakgrunn.

I september 2013 fremmet kommunen en anmodning til Fylkesnemnda om at det ble truffet vedtak om fratakelse av morens foreldreansvar for barnet og samtykke til adopsjon til fosterforeldrene i tråd med barnevernloven § 4-20.

I forbindelse med utredningen av saken ble det innhentet en sakkyndig uttalelse fra en psykolog i januar 2014. Av uttalelsen følger det ble ansett som det beste for barnet dersom han ble adoptert av fosterforeldrene. Om hensynet til guttens etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn følger det at «Betydningen av det tverrkulturelle aspekt må sees på som sekundær til ivaretagelsen av guttens grunnleggende personlighetsutvikling».

Fylkesnemnda fattet vedtak i tråd med kommunens ønske i mars 2014. Det ble lagt til grunn at barnet var psykisk sårbart med et ekstraordinært omsorgsbehov, at barnet reagerte negativt på samværet og at en tilbakeføring til mor dermed ville være uaktuelt, «samme hvordan omsorgsevnen hennes blir vurdert i dag og i framtida».

Moren stevnet igjen Fylkesnemnda for tingretten og anførte at vedtaket om fratakelse av foreldreansvar og adopsjon uten samtykke måtte kjennes ugyldig. Tingretten oppnevnte en ny sakkyndig psykolog som i oktober 2014 leverte en rapport som anbefalte retten å ikke samtykke i adopsjon. Den sakkyndige uttalelsen viste til at klageren siden omsorgsovertakelsen i 2010 hadde vært gjennom en betraktelig utvikling og modning og at gutten til tross for noen utfordringer, i hovedsak hadde hatt en normal utvikling.

Tingretten opprettholdt Fylkesnemndas vedtak i november 2014 og sluttet seg til både begrunnelsen og konklusjonen. Klageren anket forgjeves til Lagmannsretten (Se dom LA-2014-205019) som under dissens stadfestet vedtaket om tvangsadopsjon av gutten. Høyesterett forkastet klagerens anke i september 2015 (Se HR-2015-1929-U).

Klageren brakte saken inn for Domstolen i mars 2016.

Anførsler:

Klageren anførte at vedtaket om å frata henne foreldreansvaret, og samtykket til den kristne familiens adopsjon av gutten utgjorde en krenkelse av klagerens konvensjonsfestede rett til familieliv under artikkel 8 og rett til religionsfrihet under artikkel 9.

Konvensjonens artikkel 8

Right to respect for private and family life

1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.

2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others

Klageren anførte at hensynet til guttens kulturelle, religiøse eller etniske bakgrunn ikke var ivaretatt. Ifølge klageren vitnet myndighetenes valg av fosterhjem om at tilbakeføring til barnets biologiske familie aldri hadde vært noen målsetning. Det ble også anført at plasseringen av gutten i en fosterfamilie som både spiste svin og gikk i kirken, var i strid med klagerens rett til religion.

Staten imøtegikk klagerens anførsler. Staten anførte at myndighetenes tiltak i saken hadde vært inngripende for klageren, men at beslutningene var tatt på bakgrunn av relevante og tilstrekkelige gode grunner. Staten viste til at myndighetene er forpliktet til å handle på en måte som beskytter sårbare barn og, ved vurderingen av barnets interesser opp mot foreldrenes interesser, må barnets beste interesse tillegges særlig viktighet. Spørsmålet om adopsjon av gutten var av alle instanser blitt behandlet i lys av en konkret vurdering av hva som ville være i barnets beste interesse. Alle instanser hadde kommet til samme konklusjon, nemlig at adopsjon var til barnets beste.

Staten anførte videre at kulturforskjeller i barnevernssaker ikke bør prege utfallet i saken. Det ble vist til at bruken av adopsjon til fosterforeldre som tiltak i barnevernssaker er et ønsket virkemiddel i Norge, og at et stortingsflertall ved en rekke anledninger har gitt uttrykk for at adopsjon som virkemiddel bør brukes i større grad.

Staten anførte at de nasjonale myndighetene var blitt konfrontert med alle bevis i saken, og at skjønnsmarginen dermed tilsier at Domstolens oppgave i saken er å vurdere om de nasjonale myndighetene har handlet vilkårlig eller om det er fattet en beslutning med svært urimelig utfall for klageren, på bekostning av hennes rettigheter under Konvensjonen. Ifølge staten hadde myndighetene ikke handlet vilkårlig, og vedtaket om adopsjon var ikke svært urimelig.

Avslutningsvis anførte staten at klagerens rett til religion ikke var blitt krenket, da hennes religiøse sfære ikke var blitt påvirket av adopsjonsvedtaket. Videre uttalte staten at Domstolen burde ta hensyn til at de lokale barnevernsmyndighetene ikke hadde hatt mange muslimske fosterfamilier tilgjengelig å velge mellom på tidspunktet for omplasseringen av gutten.

Norske barnevernssaker For Domstolen

På Lovdata finnes tilgjengelig en rekke sammendrag av andre dommer mot Norge som omhandler barnevernsvedtak.

Samme dag som Domstolen fattet en avgjørelse i CASE OF ABDI IBRAHIM v. NORWAY ble også [Case of A.S. v. Norway](#) (17.12.2019) sluppet. Les avgjørelsen ved å følge lenken.

- [Case of K.O and V.M v. Norway](#) (19.11.2019)

- [Case of Strand Lobben v. Norway](#) (10.09.2019)

- [Case of Jansen v. Norway](#) (06.09.2018)

- [Case of Mohamed Hasan v. Norway](#) (26.04.2018)

- [Case of M.L. v. Norway](#) (juli 2017)

- [Case of I.D v. Norway](#) (04.04.2017)

- [Case of T.S and J.J. V. Norway](#) (11.10.2016)

- [Case of J.M.N. and C.H. v. Norway](#) (11.10.2016)

- [Case of Aune/X. v. Norway](#) (28.10.2010)

- [Case of Gandrud v. Norway](#) (01.10.2009)

- [Case of K.T. v. Norway](#) (25.09.2008)

- [Case of Adele/Johansen v. Norway](#) (07.08.1996)

I sin Tredjepartsintervensjon fra Tsjekkia fokuserte den tsjekkiske regjering først på holdningen hos norske myndigheter. Det er helt avgjørende at det samarbeides med den biologiske familien, også gjennom kontakt med barnet og familien.

Det er helt nødvendig at man tar hensyn til alle medlemmer av en familie. Hensynet til barnets beste var aldri ment å være noe trumfkort («trump card»). Statene kan ikke ignorere de biologiske foreldrenes lykke («happiness»). Det var høyst tvilsomt om myndighetene hadde foretatt en rimelig balanse mellom barnets interesser og foreldrenes interesser i denne saken.

Den tsjekkiske regjering var også sterkt kritisk til bruk av adopsjon i barnevernssaker.

Den tsjekkiske regjeringen avsluttet sitt innlegg med å fremføre at det ikke er noen rett etter Konvensjonen til adopsjon for foreldre som er «ute etter» barn («They stressed that there was no right to adoption for parents looking for children»).

Domstolens vurderinger:

Generelle prinsipper:

A Domstolen åpnet med å vise til at den konvensjonsfestede retten til respekt for familielivet i artikkel 8 representerer en gjensidig rettighet for både forelder og barn. Inngrep fra det offentlige kan bare finne sted på de vilkår som er angitt i bestemmelsens annet ledd.

Beslutningen om å frata den biologiske forelderen foreldreansvaret og å gi samtykke til adopsjon av gutten til de kristne fosterforeldrene utgjør ifølge Domstolen utvilsomt et «inngrep» i retten til familieliv. Domstolen konstaterte at vedtakene klagen omhandler måtte sies å være i samsvar med barnevernloven, og at de forfulgte et legitimt formål angitt i artikkel 8 annet ledd, herunder hensynet til «beskyttelsen av helse og moral», og barnets «rettigheter og friheter». Spørsmålet for Domstolen var dermed om statens inngrep var «nødvendig i et demokratisk samfunn», nærmere bestemt om inngrepet var forholdsmessig.

Domstolen viste til prinsippene som er utviklet gjennom Domstolens praksis, og trakk frem særlig storkammerdomen Strand Lobben v. Norway [EMD-2013-37283]¹ av 2019 som særlig relevant for behandlingen av den aktuelle klagen. Det ble vist til at det påligger statene en positiv forpliktelse til å sørge for at omsorgsovertakelse av barn normalt skal anses som et midlertidig tiltak, og at det overordnede formål med tiltakene skal være tilbakeføring og gjenforening av den biologiske familien.

Videre minnet Domstolen om at tilfeller der de respektive interessene til et barn og barnets forelder kommer i konflikt, innebærer Konvensjonens artikkel 8 en forpliktelse til å balansere interessene på en rettferdig måte. Familiebånd kan kun brytes i veldig spesielle tilfeller «very exceptional circumstances». Dette må også legge føringer på statenes skjønnsmargin i slike saker.

Vurderingen av den konkrete sak

Vurderingen av den konkrete sak tok utgangspunkt i Fylkesnemndas vedtak av mars 2014 om å frata klageren foreldreansvaret og å gi samtykke til fosterforeldrenes adopsjon av barnet. Domstolen bemerket at behandlingen for Domstolen ikke gjelder et avslag på en søknad om tilbakeføring av barnet til klageren, altså er det ikke snakk om at klageren krever barnet tilbakeført til sin omsorg. Behandlingen av saken omhandler vedtaket om å frata henne foreldreansvaret og å gi samtykke til

adopsjon. Klagerens interesse i saken var ikke å få barnet tilbakeført, men å forhindre at barnet ble adoptert til fosterforeldrene i en såkalt «lukket adopsjon» som for fremtiden ville forhindre all mulig kontakt mellom barnet og klageren, og gjennom det – klagerens religiøse bakgrunn.

Domstolen uttalte at selv om klageren ikke hadde begjært gutten tilbakeført, var myndighetene fortsatt bundet av sin positive forpliktelse til å sørge for at omsorgsovertakelse av barn normalt skal anvendes som midlertidige tiltak. Det overordnede formålet med en omsorgsovertakelse skal være tilbakeføring og gjenforening av den biologiske familien.

Lagmannsrettens vurdering av guttens negative reaksjoner etter samvær med klageren, ble kritisert av Domstolen. Det ble vist til at det ble lagt stor og avgjørende vekt på fosterforeldrenes beskrivelser av barnets reaksjoner, på bekostning av en sakkyndig uttalelse i tråd med morens anførsler. Den sakkyndige uttalelsen fra tingrettens oppnevnte psykolog om at barnets gråt og utagering kunne være uttrykk for en reaksjon på adskillelsen fra mor ble forkastet.

Videre kritiserte Domstolen myndighetene for å ha begrunnet adopsjonsbeslutningen i klagerens og barnets begrensede kontakt de siste årene. Domstolen viste til at grunnlaget for den minimale kontakten bygget på et samværsomfang i strid med retningslinjene som kan utledes av Domstolens praksis. Domstolen uttalte at den slet med å se at de nasjonale myndighetene kunne sies å ha gjennomført noen reelle tiltak for å gjenforene klageren med sønnen sin på lang sikt, før det ble besluttet å gjennomføre det mest inngripende tiltaket – tvangsadopsjon.

Det ble vist særlig til Lagmannsrettens vurderinger knyttet til klagerens og barnets kontakt under samværet. Domstolen uttalte blant annet at samvær av begrenset omfang i liten grad er egnet til å si noe klart om hvordan fremtidig kontakt vil kunne være mellom biologisk mor og barn.

Lagmannsrettens begrunnelse for at barnets og morens kontakt i fremtiden ville være negativ, var fattet på uttalelser knyttet til barnets adferd etter samvær med klageren. Domstolen bemerket at Lagmannsretten ikke hadde stilt spørsmålstegn ved at det ikke var blitt gjennomført tiltak for å bedre kontakten mellom klageren og barnet før den mest inngripende beslutningen om adopsjon ble fattet. Barnets negative reaksjoner etter samvær var heller ikke studert eller utredet for å klart identifisere årsak. Domstolen kom dermed til at lagmannsrettens begrunnelse knyttet til hensynet til barnets beste led av svakheter, og begrunnelsen ble ikke funnet å rettferdiggjøre den svært inngripende beslutningen om å frata en biologisk forelder omsorgsretten til sitt barn.

Avslutningsvis kritiserte Domstolen også Lagmannsrettens vektning av fosterforeldrenes interesser på bekostning av klageren.

Domstolen kom til at hensynet til klagerens og barnets rett til familieliv ikke var blitt hensyntatt på en tilstrekkelig god måte i saksbehandlingen. Domstolen fant at beslutningsprosessene som hadde ført til at klageren ble fratatt foreldre retten og at sønnen ble adoptert av de kristne fosterforeldrene hadde vært mangelfull. Klagerens interesser og synspunkter var ikke blitt ivaretatt på en tilstrekkelig god måte.

I lys av det over nevnte konkluderte Domstolen med at det hadde funnet sted en krenkelse av Artikkel 8.

Nyttige lenker

- Hudoc: EMDs database over egne avgjørelser
- Lovdata: Alle EMD-sammendrag på norsk
- Informasjon om klage til EMD
- EMD-bulletins internettsider
- [Oversikt over EMD-dommer mot Norge](#)